

HE 61/2005 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Teollisen yhteistyön rahasto Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Teollisen yhteistyön rahasto Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annettua lakia siten, että valtioneuvoston oikeus antaa yhtiölle korkotukisitoumuksia koskisi myös vuosina 2005 - 2009 otettuja lainoja ja että valtioneuvoston oikeutta antaa omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien lainojen maksamisen ja muiden so-

vittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi yhteensä enintään 100 miljoonan euron lainojen osalta pidennettäisiin vuoden 2009 loppuun saakka.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle vuoden 2005 lisätalousarvioksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
PERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
2. FINNFUNDin toiminnallinen strategia	3
3. Ehdotetut muutokset	4
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	4
5. Asian valmistelu	5
6. Voimaantulo	5
LAKIEHDOTUS.....	6
Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta.....	6
RINNAKKAISTEKSTI.....	7
Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta.....	7

PERUSTELUT

1. Nykytila

Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (FINNFUND) annetun lain (291/1979) mukaan yhtiön tulee edistää Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kehitysapukomiteassa (DAC) kehityksimaiksi luokiteltujen maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ohjaamalla henkisiä ja aineellisia voimavaroja näiden maiden teollisen ja muun taloudellisen yritystoiminnan kehittämiseen. Valtioneuvoston kunkin maan osalta tekemän päätöksen nojalla yhtiö voi harjoittaa edellä mainittua toimintaa myös muissa kuin kehityksimaiksi luokitelluissa maissa. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Yhtiön nykyiset osakkaat ovat Suomen valtio (79,9 %), Finnvera Oyj (20 %) ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ry (0,1 %).

Yhtiöstä annetun lain 3 a §:n 1 momentin mukaan valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio vuosittain maksaa yhtiön vuosina 2000 - 2004 ottamien kotimaisten ja ulkomaisten lainojen korkokustannusten ja vähintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä päättämän vuotuisen koron erotuksen. Sitoumus korkotuen suorittamisesta voidaan antaa myös edellä tarkoitettujen lainojen takaisinmaksamista varten otettavan lainan osalta. Korkotukea maksetaan enintään 15 vuoden ajan. Valtioneuvostolla on kuitenkin oikeus erityisistä syistä pidentää tätä aikaa.

Aiemman voimassa olleen valtuutuksen nojalla korkotukisitoumus on annettu yhtiön vuosina 1991, 1992, 1993 ja 1995 ottamille lainoille. Kaikki nämä lainat on maksettu takaisin. FINNFUND on saanut lainoihin kohdistuvaa korkotukea vuoden 2002 loppuun mennessä yhteensä 12,3 miljoonaa euroa.

Korkotukiluottojen ohella yhtiöllä on ollut muuta luotonottoa, jolle se ei ole hakenut korkotukea. Tällaista luotonottoa on ollut muun muassa kotimaisilta liikepankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta.

Korkotukijärjestelmää luotaessa (HE

98/1983) tavoitteena oli, että osa yhtiön rahoitustarpeesta voitaisiin kattaa koti- ja ulkomaisella markkinaehtoisella luotonotolla. Järjestelmän katsottiin monipuolistavan yhtiön rahoitusrakennetta. Käytännössä korkotukijärjestelmä on todettu toimivaksi ja valtiolle edulliseksi järjestelmäksi.

Suomen kansantalouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitys sekä euron käyttöönotto on johtanut siihen, että yhtiö voi joustavasti ja edullisesti hankkia pääomia markkinoilta rahoitustarpeensa mukaan. Koska yhtiön rahoitustarve kokonaisuutena ei ole kasvanut viime vuosina, luotonotto on pysynyt määrältään suurin piirtein ennallaan. Yhtiön likvidivarojen supistuminen viime vuosina ja pyrkimys kasvattaa rahoitustoimintaa merkittävästi seuraavien viiden vuoden aikana kuitenkin merkitsee, että luotonotto voi kasvaa nykyiseltä noin 30 miljoonaa euron tasolta moninkertaiseksi mainittuna jaksona.

Yhtiöstä annetun lain 3 b §:n 1 momentin mukaan valtioneuvostolla on oikeus antaa vastavakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien kotimaisten ja ulkomaisten lainojen maksamisen ja muiden sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Edellä tarkoitettuja lainoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 100 miljoonaa euroa. Takauksia voidaan antaa vuoden 2004 loppuun saakka.

FINNFUND ei tähän saakka ole käyttänyt mahdollisuutta saada valtion takaus yhtiön ottamien lainojen vakuudeksi. Pääasiallinen syy tähän on ollut se, että rahoituksen saataavuus on ollut hyvä ja kustannukset hyväksyttävät ilmankin valtiotakausta.

2. FINNFUNDin toiminnallinen strategia

FINNFUNDin johtokunnan vuonna 2002 hyväksymän strategian mukaan toiminnan painopistettä siirretään köyhempien maiden suuntaan ja toiminnan laajuutta kasvatetaan. Valtioneuvoston helmikuussa 2004 hyväksymässä kehityspoliittisessa ohjelmassa tode-

taan nämä suuntaviivat ja linjataan, että FINNFUNDin mahdollisuuksia rahoittaa kehitysvaikutuksiltaan hyviä hankkeita vaikeissa olosuhteissa parannetaan.

Strategiansa mukaisesti FINNFUND on tehostanut hankevalmistelua ja priorisoinut köyhiin maihin kohdistuvia hankkeita. Erittäin vuonna 2004 sijoituspäätösten määrä on kääntynyt merkittävään kasvuun. Huomattava osa uusista hankkeista sijaitsee matalatuloisissa ja alemman keskitulotason maissa. Ellei FINNFUNDin pääomaa koroteta, sen luotonotto kasvaa strategian mukaan toimittaessa huomattavasti lähivuosina, mikä lisää lainarahoituksen saatavuuden ja hinnan merkitystä.

FINNFUND pyrkii toimimaan itsekannattavasti ja ottamaan riskejä hallitusti. Valtiontakauksia ei ole jatkossakaan tarkoitus hakea normaalitilanteissa, eikä yhtiössä tai ulkoasiainministeriössä ole suunniteltu korkotuen käyttöä. FINNFUNDia koskevaan lakiin 1083/2000 sisältyvien aikarajojen jatkamisessa onkin kyse lähinnä varautumisesta poikkeusoloihin. Korkotukea voitaisiin myös käyttää FINNFUNDin kannattavuuden parantamiseen, mikäli niin päätettäisiin tehdä esimerkiksi osana kehityspoliittisen ohjelman toimeenpanoa.

Jälleenrahoitukseen liittyvät riskit, jotka valitun linjan mukaisesti ovat siis kasvussa, saattaisivat realisoitua esimerkiksi tilanteessa, jossa kehitysmaat yleensä tai FINNFUNDin keskeiset kohdemaat erityisesti joutuisivat jostain syystä taluskriisiin. Erilaisia kehitysmaita koskettaneita taluskriisejä on viime vuosina ollut useita ja voimakkaita vaihteluita nähtäneen myös jatkossa. Vakavissa poikkeustilanteissa laissa mainitut valtiontakaukset ja korkotuki tukisivat häiriötöntä jälleenrahoitusta. Laissa 1083/2000 mainittujen mahdollisuuksien pitämistä voimassa voidaan siksi pitää perusteltuna, vaikka niihin ei välttämättä tulla turvautumaan.

3. Ehdotetut muutokset

Ehdotetaan, että lain 3 a §:n 1 momentissa myönnetty valtuutus antaa korkotukisitoumuksia ulotettaisiin koskemaan myös yhtiön vuosina 2005 - 2009 ottamia lainoja. Lisäksi ehdotetaan, että lain 3 §:n 4 momen-

tin viittaus ulkomaiseen luottoon sekä 3 a §:n 3 momentin ja 3 b §:n 2 momentin viittaukset ulkomaan rahan määrääseen lainaan muutettaisiin viittaukseksi muuhun kuin euromäärääseen lainaan ja viittaukset Suomen Pankin asianomaiselle valuutalle noteeraamaan keskikurssiin muutettaisiin viittauksiksi Euroopan keskuspankin asianomaiselle valuutalle julkaisemaan keskikurssiin.

Lain 3 a §:n 1 momentin ja 3 b §:n 1 momentin viittaukset kotimaisiin ja ulkomaisiin lainoihin ehdotetaan muutettaviksi viittaukseksi lainoihin.

Edelleen ehdotetaan, että lain 3 b §:n 1 momentin mukaisia valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottaminen lainojen vakuudeksi voitaisiin antaa vuoden 2009 loppuun saakka. Momentissa tarkoitettuja lainoja saisi samanaikaisesti olla takaisin maksamatta yhteensä enintään 100 miljoonan euron määrä.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Mikäli rahoitusmarkkinoiden toiminta jatkuu normaalina, eikä FINNFUND hae korkotukea tai valtiontakauksia luotonotolleen, esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen.

Vaikka jouduttaisiin sellaiseen tilanteeseen, jossa valtion omavelkaisia takauksia haettaisiin ja valtioneuvosto päättäisi ne antaa, valtiontaloudellisia kustannuksia syntyisi vain, mikäli FINNFUND ei pystyisi itse suoriutumaan velvoitteistaan. Koska FINNFUND on varsin vakavarainen ja hajauttaa sijoituksensa moniin maihin ja monille eri toimialoille, tällaisen tilanteen todennäköisyys on pieni.

Korkotuen osalta valtioneuvoston päätös tuen antamisesta edellyttäisi tarvittavien varojen osoittamista kehitysyhteistyömäärärahoista. Välittömiä suunnitelmia korkotuen antamisesta FINNFUNDille ei ole.

Vaikka korkotukia ja valtiontakuita ei käytettäisikään, mahdollisuuden jatkaminen parantaa FINNFUNDin jälleenrahoitusmahdollisuuksia ja tukee osaltaan yhtiön mahdollisuuksia rahoittaa kannattavia ja kehitysvaikutuksiltaan myönteisiä hankkeita. FINNFUNDin ominta alaa on pienten ja keskisuurten suomalaisyritysten ja niiden paikallisten yhteistyökumppaneiden terveiden hankkeiden rahoittaminen kehitysmaissa.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä yhteistyössä FINNFUNDin kanssa.

kunnalle vuoden 2005 lisätalousarvioksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

6. Voimaantulo

Esitys liittyy hallituksen esitykseen edus-

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä 9 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentti, 3 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 3 b §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti laissa 116/1987 ja 3 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 3 b § laissa 1083/2000, seuraavasti:

3 §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalenemisiä ja että valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion valtion tulo- ja menoarviossa tarkemmin määrättävissä rajoissa.

3 a §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio vuosittain maksaa yhtiön vuosina 2005—2009 ottamien lainojen korkokustannusten ja vähintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä päättämän vuotuisen koron erotuksen. Eduskunta päättää vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä niiden lainojen enimmäismäärän, joiden osalta sitoumus voidaan antaa.

Jos laina on muu kuin euromääräinen, sen

vasta-arvo lasketaan valtion sitoumusta annettaessa voimassa olleen Euroopan keskuspankin asianomaiselle valuutalle julkaiseman keskikurssin mukaan.

3 b §

Valtioneuvostolla on oikeus antaa vastavakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien lainojen maksamisen ja muiden sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Tässä tarkoitettuja lainoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta yhteensä enintään 100 000 000 euron määrä. Takauksia voidaan antaa vuoden 2009 loppuun.

Muun kuin euromääräisen lainan vasta-arvo lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen Euroopan keskuspankin asianomaiselle valuutalle julkaiseman keskikurssin mukaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Paula Lehtomäki*

Rinnakkaisteksti

Laki

Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä 9 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentti, 3 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 3 b §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti laissa 116/1987 ja 3 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 3 b § laissa 1083/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalenemisiä, ja että valtio maksaa yhtiön ottamasta ulkomaisesta luotosta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion valtion tulo- ja menoarviossa tarkemmin määrättävissä rajoissa.

3 a §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio vuosittain maksaa yhtiön vuosina 2000—2004 ottamien kotimaisten ja ulkomaisten lainojen korkokustannusten ja vähintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä päättämän vuotuisen koron erotuksen. Eduskunta päättää vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä niiden lainojen enimmäismäärän, joiden osalta sitoumus voidaan antaa.

Jos laina on ulkomaan rahan määräinen, sen vasta-arvo lasketaan valtion sitoumusta annettaessa voimassa olleen Suomen Pankin asianomaiselle valuutalle noteeraaman keskikurssin mukaan.

Ehdotus

3 §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalenemisiä, ja että valtio maksaa yhtiön ottamasta *muusta kuin euromääräisestä lainasta* mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion valtion tulo- ja menoarviossa tarkemmin määrättävissä rajoissa.

3 a §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio vuosittain maksaa yhtiön vuosina 2005—2009 ottamien lainojen korkokustannusten ja vähintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä päättämän vuotuisen koron erotuksen. Eduskunta päättää vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä niiden lainojen enimmäismäärän, joiden osalta sitoumus voidaan antaa.

Jos laina on *muu kuin euromääräinen*, sen vasta-arvo lasketaan valtion sitoumusta annettaessa voimassa olleen Euroopan keskuspankin asianomaiselle valuutalle *julkaise-man* keskikurssin mukaan.

3 b §

Valtioneuvostolla on oikeus antaa vasta-
vakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämil-
lään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia
yhtiön ottamien kotimaisten ja ulkomaisten
lainojen maksamisen ja muiden sovittujen
ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Tässä tar-
koitettuja lainoja saa samanaikaisesti olla
takaisin maksamatta yhteensä enintään 100
miljoonaa euroa. Takauksia voidaan antaa
vuoden 2004 loppuun.

Ulkomaan rahan määräisen lainan vasta-
arvo lasketaan takausta annettaessa voimas-
sa olleen Suomen Pankin asianomaiselle va-
luutalle noteeraaman keskikurssin mukaan.

3 b §

Valtioneuvostolla on oikeus antaa vasta-
vakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämil-
lään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia
yhtiön ottamien lainojen maksamisen ja
muiden sovittujen ehtojen täyttämisen va-
kuudeksi. Tässä tarkoitettuja lainoja saa sa-
manaikaisesti olla takaisin maksamatta yh-
teensä enintään 100 000 000 euron määrä.
Takauksia voidaan antaa vuoden 2009 lop-
puun.

Muun kuin euromääräisen lainan vasta-
arvo lasketaan takausta annettaessa voimas-
sa olleen Euroopan keskuspankin asian-
omaiselle valuutalle julkaiseman keskikurs-
sin mukaan.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinä-
kuuta 2005. Sitä sovelletaan kuitenkin 1
päivästä tammikuuta 2005.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.*
